

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:

Dr. ENEA POPA

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.

Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 100 Lei

Pe jumătate an 50 Lei

Pe trei luni 25 Lei

Plângerile naționalităților.

Ungurii, Sașii și ceilalți neromâni din țară s'au plâns de-atâtea ori nu numai în foile lor, ci și în străinătate, mai cu seamă la *Societatea Națiunilor*, că sunt asupriți în România.

În vremea din urmă a petrecut în țară la noi dl *Colban*, secretarul *Societății Națiunilor*, și și-a luat noi informațiuni asupra stărilor de cari se plâng numitele minorități.

Ce va spune Domniasa întors acasă, celor ce l'au trimis dela *Societatea Națiunilor*, se va ști mai târziu.

Din câteva declarații făcute și până a fost la noi — pe la Cluj, Brașov, București ș. a. — am înțelege, că l'a mulțumit, că de când ne-a mai cercetat a observat acum o frumoasă îndreptare în spre mai bine și că cei ce mereu se tot plâng lor inșiși își pot strica cu aceasta.

Le-a spus înse oare, ori le va spune dl *Colban* celor cu jalbele mereu în proțap, că ei pot să-și aștepte binele dorit numai în măsură, ce o croesc tratatele de pace de după războiu, respectul legilor românești și larga răbdare a poporului român?

Căci să ne înțelegem bine.

Ei au datoria și interesul, ca să ajute a se instăpâni în țară dreptatea și legalitatea.

Au făcut oare aceasta?

În primăvara lui 1926 nu chiar ei și-au dat tot sprijinul guvernului Averescu, ca să iese biruitor din alegeri nu prin lege și dreptate, ci prin cele mai strigătoare și rușinoase nelegiuiri împotriva libertății alegătorilor români, cari nu voiau să-și folosească votul după poruncă, ci după cum îi trăgea inima?

Au strigat v'odată Domniile lor contra sălbătăciilor din aceste alegeri, cari au ajuns la vărsări de sânge și omor?

Au protestat la deschiderea parlamentului împreună cu opoziția național-țărănistă, ba chiar și cea liberală, care din urmă de altfel tot ca averescanii făcuse și ea alegerile din 1922 și mai încoace?

N'au făcut-o aceasta. Și dacă nu, atunci nu mai au bază morală de a-se plânge.

Nu mergeau ei cu steagurile lor naționale apărați de baionetele române, cari însă opriau mișcarea liberă a alegătorilor români, cari nu voiau a merge cu guvernul?

Spună-le dl *Colban*, să ne mai slăbească din tânguiri, căci tocmai prin purtarea lor și-au pierdut dreptul de a se mai plânge, fiindcă contra partidelor democratice, cari luptă desperat pentru a așeza țara pe temelia dreptății și a legalității, ei au sprijinit tocmai pe susținătorii nedreptății și sugrumătorii libertății, adică oligarhia, care vrea să mai stăpânească încă în folosul său și spre supărarea mulțimii, pe care o pune în fața baionetelor și între cetele bătăușilor, — o rușine națională.

Care pe care...

Nici că se putea altfel... Stupul e în plină fierbere. Scaunul de prefect e răscopt... i-a venit rândul altuia să se așeze'n el.

De când cu afacerea alegerii lui Tăzlăuanu, — omul pătat al averescanilor, — soarta de prefect a dlui Flore Bogdan era peceluită. Ajunsesse să se creadă stăpânul județului, și s'a adevărit vorba noastră, că i-a fost mare lauda de sine, dar la faptă mai puțin decât nimica.

O deputație în frunte cu parlamentarii averescani s'a dus la București să se plângă la minister contra prefectului, și să ceară destituirea lui. Plângerile erau prea bine întemeiate, numai că buclucul era mare, pentru că averescanii nu se puteau înțelege pe cine anume să pună de prefect. Unii vorbeau despre primpretorul Codarcea, alții voiau pe un tânăr sub 30 ani (lucru oprit de lege). — Vorba să rămână — averescanii n'au om potrivit de prefect.

Imprejurarea asta se nimerea de minune pentru dl Bogdan, care la rândul său mișca toate pietrele și nu cruța rușinea să aștepte ceasuri întregi în antișambra ministrului Goga. Se și fălea el, venind acasă, că ministrul l'ar fi liniștit cu vorbele „să-și vadă de treabă”.

În vremea aceasta din tabăra contrară s'a făcut o scrisoare către minister, iscălită numai de câțiva averescani și un goldist, iar cel destinat să ajungă noul prefect și-a împachetat repede frac și decorații pentru București. Ziarele au și început să scrie despre schimbarea prefectului, dar de fapt nu se făcuse nici o ispravă.

La aceasta dl Bogdan a dat o

nouă lovitură cu totul neașteptată și anume a chemat pe oamenii săi într'o adunare de constituire, — în lipsa frunțașilor averescani — alegând pe faimosul Tăzlăuanu de președinte al organizației averescane din județ.

Prevedem că lupta dintre averescani se va sfârși în curând cu biruința oamenilor de bine. Va fi aceasta o bună învățătură pentru dl Flore Bogdan, că și „scaul se scoate din lână”.

Gânduri nenorocite.

Pe emblema (pajura) țării românești sunt scrise vorbele latinești: „*Nihil sine Deo*” adică „*Nimica fără Dumnezeu*”.

Suntem în drept deci, să așteptăm dela cărmuitorii acestei țări, ca în rândurile lor să nu uite nici odată de voia lui Dumnezeu, Stăpânul lumii, căci, uitând ei inși desprețuesc pajura țării, carea s'ar zice degetul arătător al ei.

În această rătăcire î-l vedem, după știrile mai noue din foi, pe dl ministru al școalelor *Petrovici*.

Se scrie anume, că dânsul pregătește o lege nouă pe seama școalelor, căci — vezi Doamne — la noi fiecare ministru par'că e pus numai ca să schimbe ce-au făcut cei dinaintea lui, chiar și de a fost bun.

Dl *Petrovici*, filozof dela Iași, se vede, că așa pricepe *filosofia*, adică *înțelepciunea*, ca să mai iai din drepturile lui Dumnezeu, în vreme ce noi bieții creștini mai mici ai țării românești ținem bine în minte vorbele Scripturii: „*Frica lui Dumnezeu este începutul înțelepciunii*”.

Și ce vrea dl ministru?

Nici mai mult, nici mai puțin, decât să șteargă oarele de religie *cu totul* din clasele 5 până la a 8-a de liceu și alte asemeni școale, iar în cele 4 clase mai jos să dea pentru religie *numai câte o oară* la săptămână, ca bunăoară *pentru gimnastică*.

Auzi'tați frați Români din Ardeal, învățați cu școalele voastre bisericesti creștine, ce ni-se pregătește? Întâi ni-s'a strigat afară cu biserica din școală, să vină statul, și s'au făcut toate de stat.

Acum un paș mai departe; *afară și cu Dumnezeu*, măcar pe jumătate deocamdată, ca — poate urmașul dlui ministru de azi — să scoată cu totul pe acest Dumnezeu și să ne lase copiii noștri scumpi fără nici o instrucție obligatoare în cunoștințele despre Dumnezeu și scopul cel din urmă al omului.

Lucrul e prea serios, decât să nu-l priceapă fiecare și să nu sărim cu toții ca unul pentru apărarea sufletului nostru căci de el este vorba aci.

Să strigăm din vreme, pe toate căile, că cine atentează la sufletul nostru creștin prin astfel de legi, calcă în picioare tot trecutul acestui neam românesc și vrea să-l prăbușească în jadul fără Dumnezeu al bolșevismului, din care răsar disordinea și nimicirea.

Scrisoare deschisă către cei, pe cari îi privește.

La 6 crt. spre seară am avut o deosebit de plăcută surpriză, dar în aceeași vreme și scârboasă; plăcută întrucât și eu și colegii mei din comitetul școlar al gimnazului român local ne-am văzut descărcați de o bună sarcină — în plus pe lângă ocupațiunile, după cari trăim — și încă, cum vedem azi, încassând ca singură răsplată urâta nerecunoștință din partea unor oameni și autorități, cărora le-am făcut *bucuros* servicii *gratuite*; în rândul al doilea scârboasă surpriză, căci în ea vedem reînviind nenorocitele manopere din trecut, cari au făcut atâta rușine acestei școale.

De ce este anume vorba?

Mi s'a înmănat actul No. 13654 dela Inspectoratul regional din Cluj, respective ordinul dela Casa școalelor, prin care „s'a aprobat disolvarea Comitetului școlar”, firește *fără absolut nici o motivare și fără cercetare*, ca să știm și noi ceva înainte.

Aflu sub demnitatea mea să mă cobor la amănunte.

Amintesc doar atâta pentru marile nostru public mai apropiat: aleși și aprobați în 1924 am preluat cătră sfârșitul aceluia an *dela direcțiunea școalei* un Registru abia început de acte intrate și eșite și câteva libele de depuneri, fără absolut nici un ziar de cassă explicător și fără nici un document de cassă, având ei în comitetele premergătoare — de caracter mai mult politic — cassă, cum se vede, numai în cap, deși trecuseră ani, de când funcționau, și neavând nici măcar o sponghie (burete) de șters tablele din școală. Am trebuit să ne facem prin urmare toate: Registru de acte, ziar de cassă, chitanțier, registrul bonurilor de plată, budget, registru al proceselor verbale etc.

Toate se pot controla la școală, justificând și arătând munca pusă de noi.

Mulțumit, că scap de o sarcină, care îmi îngreua viața și așa destul de împovărată, nu mă pot despărți de foștii mei colegi Dr. Sim. Sbârcea, Dr. Eugen Nicoară și Dr. Alex. Ceușianu fără să le mulțămesc din inimă pentru tot interesul arătat vreme de doi ani cauzei publice și pentru toată jertfa de timp, mai cu seamă celui din urmă, carele, preluând în mod provizor cassa după depărtarea dlui Dr. Sbârcea la Bistrița, a compus-o și aranjat-o pe cei doi ani deplin după sistemul de contabilitate practicat la stat.

Mulțămesc și adunării generale, care de tot liber și legal ne-a onorat cu încrederea sa, căreia am ținut să-i răspundem cu cea mai mare conștiințiozitate.

Reghin, 9 Novembre 1926.

Ariton M. Popa
protopop, președ. com. școl.

Gâlceavă mare între averescanii din județ.

Dracul și-a vîrît cam binișor coada printre averescanii din județ și-i încurcă cam rău. Partidul averescan s'a desbinat în două tabere, cari se vrăjmășesc tare rău.

Deoparte e tabăra dlor Baci-Harșia, iar de altă parte tabăra dlui prefect. Tabăra dlor Baci-Harșia s'a întors, săptămîna trecută, dela București, în buzunar cu ucazul de înlocuire a dlui prefect. Dl prefect însă nu s'a dat bătut cu una cu două, a tăiat-o repede la București de unde s'a întors și dsa cu un ucaz în buzunar, prin care ucazul dat celeilalte tabere se nimicea. Bucurie mare, deci, în sânul taberei dlui prefect și neliniște mare în cealaltă tabără, care, în felul acesta, se văzuse trasă pe sfoară de domni dela București.

După cum se vede comedia e destul de mărișoară. Și parcă numai de-acuma începe să fie și mai și, căci foaia dlui prefect a început să bombardeze tabăra contrară cu tunuri 42.

Iată, de pildă, ce scrie foaia dlui prefect despre parlamentarii (dep. și sen.) averescani: „și azi acest popor (adică al nostru N.R.) trage din greu la carul unor politicieni nemiloși, cari i-i exploatează bunacredința pentru interesele lor personale, ca în schimb, după ce i-a ridicat pe pedestalul (în scaunul de deputat sau senator N.R.) parlamentar, să-i răsplătească cu ingratitudea (nerecunoștința N.R.) ce-i caracterizează pe toți paraziții (păduchii N.R.) politici.

„Am asistat nu demult la scene înduioșătoare, când candidații parlamentari intrau cu sfială și cu pălăria în mână în modestele colibe dela țară, ca să cerșiască un vot al istovitelui muncitor Nicolae, stringând cu căldură fățurită mâna noduroasă a lelei Nastasia, ca după alegeri, când bate la ușă și bietul Toader sau Pantelimon, dl parlamentar să-i trîntească clanța în nas, sbierându-i că n'are vreme de pierdut cu fleacuri d-ale lui...

„Bietul alegător stă uluit la o parte și se ncrucește văzând atîta lipsă de bun simț față de acela, care și-a dat pentru el tot ce avea mai scump, votul său, ca să-l vadă în poziția de a-l putea ajuta și el în schimb.

„Așa sunt cei mai mulți dintre parlamentarii de azi. I-și văd de trebșoarele lor proprii, lăsând pe cele obștești în grija altora“...

Așa glăsuște foaia dlui prefect despre deputații și senatorii averescani. Frumoasă părere, dle prefect!

Iar în alt articol foaia dlui prefect plescăește pe „oamenii fără rușine, cari au lătit vestea despre înlocuirea dsale, făcând aluzie la dd. Dr Baci și Dr. Harșia.

Și la urmă foaia dlui prefect îi întrebă, cu aiere grozave, pe cei din tabăra contrară: „până când mai abuzați de răbdarea noastră?“, adică de a dlui prefect. Hm! Hm! Parcă toate în lumea asta ar atârna de răbdarea dlui prefect! Păziți-vă, dlor din tabăra contrară, căci, ce mai știți, un prooroc ca dl Florea de Fărăgău într'o bună zi își va deslega sacii cu fulgerile și atunci, vai, vai, ce durduială o să mai fie!

Iată, cam așa tună foaia dlui prefect împotriva taberei contrare din partidul averescan și în deosebi împotriva celor doi averescani mai de dai Doamne din județ, căci ceilalți nu sunt decât

niște pârăie-roate în jurul acestor doi.

Bine n'țeles foaia dlui prefect nu întârzie să adauge ceva și despre „talentul“, „capabilitatea“, „munca pozitivă“ (cea mai pozitivă muncă a dlui prefect a fost neglijența cea mai mare în grija avutului obștesc), „dragostea de neam și țară (biet neam și săracă țară!) a altora. Adică aici se înțelege dl prefect însuși.

O! Caragiale, Caragiale, cât de minuunat ai știut Tu prinde, în pana Ta măiastră, aceste tipuri de politicieni infumurați cari asurzesc lumea cu talentul (?) lor și împroașcă și pe partizani și pe adversari când le stau deacurmezișul în sborul spre cele diafane colivii!

Comedia încă nu s'a sfârșit.

Haralambie Roată.

Necredinciosul și țăranul

Un necredincios, care într'o zi caldă de vară ședea tihnit la umbră, zise unui țăran de treabă, care se întorcea dela biserică: „Eu nu pricep, cum de mai țineți voi așa de mult la religiune acuma în veacul nostru, când toți oamenii se lapadă de ea“.

Bătrânul a zimbit și i-a răspuns necredinciosului: „Nu știu ce să zic, Domnule; dar eu am observat mereu, că oamenii, cari duc o viață rea și au meritat spânzurătoarea, au ajuns dușmanii religiunii și au desprețuit-o; de aceea eu totdeauna mă simt aplecat spre religiune și i-i dau mare cinste, ca să nu ajung în tovarășia acelor oameni“. Necredinciosul, care credea, că are de lucru cu un nepriceput, n'a știut, ce să răspundă țăranului și și-a văzut de treabă.

Țăranul avea dreptate. De fapt, când cineva apucă pe căi greșite, nu mai poate suferi poruncile lui Dumnezeu și religiunea, pentru că aceasta osândește purtarea lui cea rea. E deci semn rău, când cineva începe a desprețui religiunea și a lupta împotriva ei.

Știri mărunte.

M. S. Regina Maria și-a serbat, în drumul său prin America, împlinirea anului 51 al vieții (Cei mulți înainte!)

„Astra“ — vechea noastră societate de cultură din Ardeal — carea chiar în anul din urmă, după adunarea, ce și-a fost ținut'o la Reghin, pare a nu se fi mișcat prea tare la noi acasă, a încercat cu bine a se împlânta și în Basarabia depărtată. La Chișinău, capitala Basarabiei, s'a deschis primul local al Astei basarabene.

Se țin conferințe prin orașele de-acolo de cătră profesorii noștri universitari dela Cluj; Iacobovici, Moldovan și Hațeganu. Vor mai merge alții după ei dela Astra noastră din Ardeal.

Politice. În una din zilele săptămînei trecute s'a constituit, la București, „Cercul de studii al partidului național-țărănesc“. Scopul acestui cerc este să studieze amănunțit toate problemele în legătură cu propășirea poporului și a țării noastre, și să facă o propagandă cinstită și întinsă pentru partidul național-țărănesc. Cu prilejul constituirei acestui cerc de studii dl Iuliu Maniu, președintele partidului na-

țional-țărănesc, a ținut o cuvântare și o conferință, lămurind foarte luminos ideologia (crezul) partidului național-țărănesc. Tot atunci au mai ținut câte o cuvântare dnii Dr. N. Lupu și Virgil Madgearu, scoțând la iveală marea însemnătate a partidului național-țărănesc pentru binele și propășirea României.

Noi trebuie să urmărim cu atenție și bucurie tot ce se face pentru propășirea țării prin partidul național-țărănesc și trebuie să ne punem toată încrederea în acest partid puternic, plin de viață și dornic de muncă.

† Dr. Aurel Iustian, medic-șef al orașului Tg. Mureș, a încetat din viață în ziua de 8 Nov. c. după lungi și grele suferințe. Inmormântarea a avut loc la 10 Nov. c. în cripta familiară din Răstolița.

Odihnească în pace.

Dela Parohia română unită din Reghin. Se face cunoscut, că misiunile în legătură cu anul sfânt se vor începe Sâmbătă seara în 20 Noemvrie c. ora 5^{1/2} și se vor termina Luni dim. în 22 Nov. Misiunile vor fi conduse de un domn profesor dela Teologia din Blaj. Programul amănunțit se poate vedea pe ușa bisericeii, începând cu ziua de Duminică 14 l. c.

Sfințirea bisericeii din Breaza din cauze neprevăzute nu s'a putut face la 8 Nov. crt. Se va face Duminică în 14 Nov.

Aviz.

Pentru Dnii avocați. Rugăm pe dnii avocați cari au de dat spre publicare publicații de licitație, să le trimită la foaie todeauna cel mai târziu până Luni seara. Administrația.

Rugăm respectuos pe dnii abonați din REGHIN să binevoiască a achita abonamentul incasatorului nostru, care se va prezenta la fiecare abonat cu chitanță semnată în regulă de administrația noastră. Suntem silți a incasa toate restanțele, având și noi mari cheltueli cu foaia.

No. 457-exec. 926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică în senzul legii art. LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cumcă lucrurile următoare: ob. de valoare care în urma deciz. No. 7112 din anul 1926 al judecătoreii mixte Reghin s'au executat în 11 Aug. 1926 în favorul ex. Cassa de Păstrare și credit Reghin repr. prin avocat Dr. Adalbert Szabó împotriva executatului locuitor din comuna Jabenifa pentru incassarea capitalului de 25000 Lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 38800 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuirea acestei licitațiuni, în baza decizului No. G. 10877—926 al judecătoreii de ocol din Reghin se fixează termenul pe 22 Noemvrie 1926 la ora 10 a. m. în com. Jabenifa și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict: cu observarea acela, că lucrurile susamintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LX din 1881 § 102.

Dat în Reghin la 27 Oct. 1926.

Crețu, șef-portărel.

No. 574 exec. 1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică în senzul legii articolul LX din 1881 § 102 respective XLI din 1908 § 19 cumcă lucrurile următoare: ob. de valoare care în urma decizului No. 8588 din anul 1926 al judecătoreii mixte din Reghin s'au executat în 22 Septemv. 1926 în favorul executatului Izak Farkas locuitor în Târgul-Mures reprezentat prin avocatul Dr. Mihail Mendel împotriva executatului locuitor din comuna Reghin pentru incassarea capitalului de 30000 lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 19500 lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuirea acestei licitațiuni, în baza decizului No. G. — al judecătoreii de ocol din Reghin se fixează termenul pe 26 Nov. 1926 la ora 3 p. m. în comuna Reghin și toți cari au voie de a cumpăra sunt invitați prin acest edict cu observarea acela, că lucrurile sus amintite vor fi vândute în senzul legii XL din 1881 § 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul articolului LX din 1881 § 102.

Dat în Reghin la 6 Nov. 1926.

Crețu, șef-portărel.

A apărut: Calendarul Mureșului pe anul 1927

care este redactat pe înțelesul poporului, cuprinzând o mulțime de staturi gospodărești și cetățenești, bucăți alese de cetire, târgurile, mersul vremii, etc.

Prețul 20 Lei.

Toți cari doresc să aibă acest calendar, cât și negustorii dela sate, sunt rugați să ne anuțe numărul exemplarelor ce vor să li se trimită cu ramburs. Revânzătorilor li se dă rabat, iar exemplarele nevandute se primesc înapoi până la 1 Febr. 1927.

Se găsește de vânzare la Librăria Nouă Reghin

Cetiți și răspândiți „Sămănătorul“

Cereți Cereți

VINUL de CHINA FERUGINOS

Cel mai bun leac pentru cei slăbiți și fără poftă de mâncare. Prep. farm. NEAGOS Tg. Mureș

Se poate comanda direct. Depozitul la Farmacia V. MERA

IMPORTANT!

pentru toți

cei ce au necesitate de tipărituri, lucrări de compactorie, cărți, broșuri, tabele, hârtie pentru scrisor, plicuri, invitări necrologice, bilanțuri, facturi, bilete de cununie, afișe, foi de reclame, etc. execută cu prețurile cât se poate de estine.

TIPOGRAFIA „Librăriei nouă“, Reghin